

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2019

Marking Scheme

Slovenian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

1. S svojimi besedami na podlagi prebranega besedila pojasnite naslednje pojme:

a) Razložite besedo "šotor".

Hiši podobna zložljiva priprava za začasno prebivanje, prenočevanje, navadno iz nepremočljivega platna.

b) Razložite besedo "revščina".

Stanje, za katero je značilno veliko pomanjkanje materialnih dobrin.

c) Razložite besedo "nadarjen".

Sposoben hitro, brez večjega napora pridobiti si potrebno znanje, spretnost za dobro opravljanje kake dejavnosti.

d) Razložite pomen besedne zveze "pikantna domiselnost".

*Domiseln: ki hitro najde izvirne izpeljave, rešitve; izvirno izpeljan, rešen.
Pikanten: (ekspresivno) dražljiv, privlačen.*

e) Razložite pomen besedne zveze "podiranje razrednih plotov".

Podiranje socialnih in ekonomskih in drugih razlik med ljudmi.

S svojimi besedami odgovorite na naslednja vprašanja; spoznanja in ugotovitve naj temeljijo na izhodiščnem besedilu.

2. Kdo je bil Ivan Cankar in kaj pomeni, da je bilo leto 2018 razglašeno za "Cankarjevo leto"?

Odgovor je možno najti v 2., 3. in 4. odstavku:

Kmalu pride jesen in za njo 11. december, pisateljev smrti dan, ki se bo letos ponovil stotič, kar je razlog za vso to veselico – Cankarjevo leto.

Pričakovati je več spominskih dogodkov, povezanih s pisateljevo literarno in politično dejavnostjo, kar nekaj jih bo v Trstu, kamor je hodil predavat.

Predvsem je Cankarjevo leto zamujena priložnost, da bi kdaj dobili film o tem omaganem bojevniku, najbolj nadarjenem slovenskem boemu.

Npr: Enajstega decembra bo stota obletnica največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja.

3. Na kakšen način oz. s katerimi kulturnimi dogodki bo država obeležila oz. počastila spomin na Cankarja?

Odgovor je možno najti v 2. in 3. odstavku.

Načrtovanih je več dogodkov: predavanja, razstave, slovesnosti na državni ravni ... Sodelovali bodo muzeji, knjižnice, Cankarjev dom ...

4. Zakaj avtor članka izrazi kritiko na račun dogodkov in pravi, "da se Cankar ob pomanjkanju našega talenta za ceremonialnost obrača v grobu"?

Odgovor je možno najti v odstavku 2, 3, 4 in 5.

Še vedno se ne ve, kakšna (in če sploh) bo zaključna slovesnost, zamudili smo priložnost za film o življenju Cankarja; ko je bila stoletnica praznovanja Prešerna, se je država bolj potrudila pri obeležitvi, morebiti zato, ker je bila še "mlada in polna zanos", čeprav to ne bi smelo imeti nobenega vpliva, ker sta oba dosegla status narodnega junaka (5). Avtor izrazi tudi neke vrste pobudo, da bi lahko bila stoletnica priložnost, da se oglasijo prekarni delavci in z vzvodom kulture osvetlijo krivice in opozorijo javnost nase ...

Slovenci še vedno nimamo filma o Cankarju.

5. Na podlagi prebranega besedila naštejte in s svojimi besedami razložite vsaj tri osrednje teme, ki označujejo oz. zaznamujejo Cankarjev pisateljski opus.

Možni odgovori:

Revščina, pomanjkanje, Bog, družina, mati, domovina, narod, marginalnost, krivica, socialna revolucija in gibanje, socialdemokratske ideje, duša ...

6. Kako razumete naslov "Volite Ivana Cankarja!?"? Je po vašem mnenju duh njegovih prizadevanj in gibanj še vedno prisoten med Slovenci? Razložite, zakaj oz. zakaj ne. Svoje mnenje pojasnite, aktualizirajte in podkrepite z argumenti, ki jih ponuja članek kot celota.

Ivan Cankar je bil izvrsten opazovalec življenja, kritično in barvito je vrednotil svet okoli sebe, kar je seveda še dandanes aktualno in predvsem potrebno. Slovenija se še vedno sooča s socialno problematiko, zato lahko njegove zgodbe beremo in interpretiramo tudi v duhu sodobnega časa. Cankar je imel izreden občutek predvsem za finese jezika, za spevnost. Kdaj naj bi torej bil bolj aktualen, če ne danes, ko se slovenski jezik bori s silnimi težnjami prevlade t. i. glavnih jezikov?

Razredni boj prav tako še vedno obstaja, vzemimo torej v roke Cankarjev opus, hvalnico življenju – kajti upanje obstaja tudi v najbolj nemogočih razmerah ...

Tudi danes, tako kot sto let nazaj, bi moral biti v ospredju mali človek, ki se proti svetu in krivicam bori s kleno in jasno slovensko besedo.

2. DEL

(30 točk)

Na podlagi prebranega besedila komentirajte naslednjo misel (minimalno 100 besed).

"Prvo je duševnost, duša, tista skrita »kamrica srca«, v kateri ni nikoli dovolj dobro pospravljeno, kjer se sprehajajo nage misli in zakrinkane sanje."

Pravijo, da je duša svobodna. Velikokrat smo lahko bili priča ljudem, ki so bili zaprti iz različnih razlogov ali pa je kazalo, da zaradi družbenega položaja nimajo možnosti za lepše življenje. Vseeno so bili na koncu zmagovalci. Včasih je težko vztrajati, težko je najti v sebi sidrišče, skalo, na katero se človek opre v natežjih trenutkih. Modri ljudje pravijo, da mora takrat človek znati najti v sebi modrost duše. Iz nje vzniknejo ideje, tam ni sodb, ni meja in ni 'razrednih plotov'. Tam so shranjene izkušnje mnogih preteklih življenj, iz nje izžareva božanska energija, ki da našim idejam polet in moč. Ne glede na to, kar se dogaja v zunanjem svetu ... Tam se rojevajo misli in skrite sanje, za katere morda sprva kaže, da zaradi trenutnih zunanjih okoliščin ne bodo ugledale luči sveta. Mislim, torej sem. Morda je s tem imel Descartes v mislih ravno dušo? Je ona tista, ki misli? Ne vem. Vem le to, da smo ljudje več kot fizično telo, da imamo vsi pravico sanjati, izraziti in deliti svoje misli s svetom in življenjem okoli nas.

3. DEL

(40 točk)

Napišite esej (minimalno 300 besed).

1. *"Če kdaj, je v teh časih potreba, da si zvesto pogledamo iz obraza v obraz, da si sežemo v roke, se strnemo v eno vrsto."*

(Ivan Cankar)

ali

2. Kakšna se vam zdi ideja, da bi si po končani srednji šoli vzeli leto dni prosto? Bi to bilo za vas koristno ali se vam to zdi potrata časa? Prosimo, argumentirajte oba vidika.

